

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4., II. EM.
Minden pénz a lelkészi hivatal címére küldendő.

Megjelenik havonként.

Felelős szerkesztő:
JÓZAN MIKLÓS

Előfizetési ára:

Egy évre 100 kor.
Egyes szám ára: 10 korona.

Torda: 1568. **HATÁRKÖVEK** **Pozsony: 1848.**
az unitárius egyház történetében. Ezeken a helyeken mondta ki az országgyűlés előbb Erdélyre, azután egész Magyarországra nézve, hogy az unitárius vallás bevett vallás (recepta religio).

Beköszöntő.

Kedves Atyánkfia! Kopogtatunk ajtódon, mint jó barátok. Bocsáss be! Fogadj szívesen! Mert mi jó hirt hozunk a közös oltár mellől. Meglátogatunk minden egyes házi tűzhelyet. Felszítjuk annak hamvadó parázsát, s mellette mi is felfrissítjük borongó kedélyünket. Akik eddig a főváros tömkelegében, vagy a vidéki szórványokban némaságra voltak kárhozotva, szóhoz jutnak. Szájról-szájra adhatjuk az örömhirt, hogy hozzánk is elküldötte Isten a pünkösdi lelket, a Vigasztalót. Ez a lélek indít, vezet minket minden dolgainkban. Ennek engedünk most is, amikor elmondjuk, hogy voltaképpen mit akarunk.

Azt akarjuk, hogy ebben a hazában minden egyes unitárius férfi és nő, egyetemi tanuló és iskolás gyermek érezze, hogy ő valamely unitárius szervezethez tartozik. Annak védelme alatt jogai gyakorolja, kötelességét teljesíti. Időről-időre részt vesz a közös imában; vallásos szokásainkat és szertartásainkat tiszteletben tartva, hű marad azokhoz a családi szent hagyományokhoz, amelyek mindnyájunkat odafűznek a mi hitünk ősi földjéhez, szép Erdélyországhoz. Ettől várjuk és reméljük, hogy az egyházi élet nálunk is bensőbb és melegebb lesz.

Azt akarjuk, hogy a mi szavunkat a gyülekezet falain túl is meghallják és megértsék, hogy mi békés együttműködést óhajtunk a többi egyházakkal, s az egyenlő elbánás, a kölcsönösség és viszonyosság elvét hangoztatva, nemcsak az országos törvényre hivatkozunk, hanem a krisztusi szeretetnek örökkévaló érzésére, melyet az Ur Isten minden igaz hívőnek a szívébe oltott. Ettől várjuk és reméljük a felekezeti béke és összhang helyreállítását az egész vonalon.

Azt akarjuk, hogy ennek a hazának minden hű fia testvért, megértő felebarátot lásson az ő honfitársában. S a szeretet és megbocsátás isteni parancsának engedve, vigye a maga önzetlen, tiszta áldozatát a közös oltárra. A haza javára és Isten dicsőségére! Ettől várjuk és reméljük a pusztító pártoskodás és visszavonás megszűnését; s kitartó, békés munka és megváltó hit alapján a nemzeti feltámadást.

Erre az együttes munkára kérjük — Istennek áldó kegyelme mellett — a mi hiveinknek és barátainknak anyagi és erkölcsi támogatását.

Szerkesztő.

H. T. - VIII

Fohász.

Én Uram, Királyom!
Nagy neved imádom.
Templomodba
Térdre hullva,
Néked áldozom.

Mélység és magasság,
Bölcsesség — igazság:
A Te széked;
Oltárképed
Széles e világ.

Adj, Uram, kegyelmet;
És igaz félelmed
Legyen ma is
Védő paizs:
Őrizz engemet!

J. M.

Mit hisznek az Unitáriusok?

1. Hiszünk egy Istenben, aki teremtette ezt a végtelen világot, s benne az emberiséget. Ez az Isten egy és oszthatatlan, örökkévaló Lélek; lényegében és személyében egy tökéletes erkölcsi egység, akiben nincs soha változás, avagy változásnak árnyéka. Kire nézve mondja Urunk Jézus, ami tanítómesterünk, az ő tanítványainak minden korban és minden népek között: „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes.” Ő adja a mi napi kenyerünket, Ő ruházza fel a mező liliomát, Ő visel hü gondot az égi madárra, Ő vezérli utját az utban bujdosónak. Élő Isten Ő, aki végtelen szereteténél és irgalmánál fogva még az ő tékozló fiának is megbocsát... Élő Isten Ő, akiben és aki által élnek mindenek a mennyen és a földön.

Bibliai idézetek: 1. Móz. I, 1—27. Gal. III, 20. Ján. IV, 24. Jak. I, 17. Máté V, 48. Máté VI, 11, 26—29. Zsolt. CXXXIX, 7—10. Luk. XV, 11—32. 1 Kor. VIII, 6. 1. Ján. IV, 16.

2. Hiszünk Jézus Krisztusban, aki Istennek szent fia. Nekünk testvérünk és példaadónk, tanítómesterünk és idvességre vezérlő kalauzunk, aki azért jött e világra, hogy bizonyosságot tegyen az igazságról. Az ő születése — örömhír: evangelium a föld összes népeinek, mert ő a békesség fejlődése. Törvénye a szeretet, melynek parancsa ma is mindnyájunkat kötelez: „Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből és minden erődből. — Szeresd felebarátodat, úgy mint magadat. — És bocsáss meg még ellenségeidnek is.” *Élete és munkája* eszménykép, melyet követve Istenhez, az égi Atyához közelebb juthatunk; s az Ő földi gyermekei között, a testvériség szent jegyében, épít-

hetjük nemzedékről-nemzedékre a mennyeknek országát. *Halála és áldozattétele:* örök vértanuság, melynek áldásaiban csak azok a hívő lelkek, azok az igazi tanítványok részesülnek, akik maguk is hasonló áldozatra készek.

Bibliai idézetek: Máté XVI, 16. Ján. VIII, 40. XIII, 13—15. XVIII, 37. Márk III, 35. Luk. II, 10—11. 13—14. Máté XXII, 37—40. Márk XII, 29—31. Luk. X, 27. 1. Tim. II, 5. Ján. VI, 44—47. Luk. XXIII, 34. XXIII, 46. Máté XXV, 34. Ján. XII, 32. Ján. XIV, 6. Márk VIII, 31—37. 1 Kor. XV, 20. Ef. II, 5. Filip. I, 29.

3. Hiszünk a Szentlelket, Istennek jóra vezérlő erejét, melynek segítségével hiven és igazán betölthetjük e földön emberi hivatásunkat és isteni küldetésünket. Ez a Szentlélek, az igazság lelke, világosítja meg a mi véges értelmünket; ez a Szentlélek, a szeretet lelke, tisztítja meg a mi szívünket minden földi salaktól; ez a Szentlélek, az istenfiúság Lelke, erősíti meg a mi törekeny emberi akaratunkat, hogy a jóban állhatatosan megmaradjunk. Ez a Lélek az Isten ajándéka, éppen úgy, mint a mi boldogító hitünk és meggyőződésünk is, melyért tűrni és szenvedni, melynek diadalát minden áldozattal előmozdítani szent kötelességünk.

Bibliai idézetek: Ján. III, 34. — XIV, 16—17. — 26. 2. Tim. I, 7. Zsid. I, 9. 2 Pét. I, 21. Ján. III, 8. Ef. II, 8. Luk. VI, 22. Máté V, 10—12. Zsid. I, 14.

4. Hiszünk egy közöséges keresztény anyaszentegyházat, amelyben otthon érzi magát minden faj és minden felekezet. Ennek az anyaszentegyháznak a tagjai az Ur Jézus Krisztust vallják mesteröknek. Céljok: e földön Isten országának terjesztése, és az emberek testvéri közösségének egyetértésen és kölcsönös megbecsülésen nyugvó békés, munkás, boldog élete. Ebben az anyaszentegyházban nincsenek urak és szolgák; nincs első és utolsó. Itt mindenki annyit ér, amennyit buzgó imádsága és kitartó munkája, hiteménye, és áldozó szeretete által kiérdemel magának. Látható egyháza a láthatatlan Istennek, akiben élünk, mozgunk és vagyunk.

Bibliai idézetek: Rom. XII, 5. 1 Tim. III, 15. Tit. II, 11—12. Rom. XV, 1—2. Luk. XVII, 20—21. 1 Tim. II, 4. Luk. XXII, 26. Jak. V, 16. II, 26. 1 Kor. XIII, 1—3. 13. Jak. I, 6. 2. Kor. IV, 18.

5. Hiszünk a bűnök bocsánatát. Amiért a „Miatyánk”-ban így imádkozunk: „És bocsásd meg a mi vétkeinket.” Isten, az égi Atya, nyújtja nekünk ezt a bocsánatot, ezt a lelki megkönnyebbulést, hogyha elkövetett vétkeinket, keserű könyvek között, őszintén megbánjuk, s nemcsak javulást ígérünk, hanem a megismert jó és igaz uton állhatatosan megmaradunk. Ilyen módon várjuk és reméljük a kiengesztelődést, melyet Jézus, ami nagy Mesterünk, a tékozló fiuról szóló gyönyörű példázatban örökölt meg. Az ő szellemében és az ő magasztos példája szerint, mi is készek vagyunk megbocsájtani azoknak, akik mi ellenünk vétkeztek. Ebben áll legközelebb az emberi gyarlóság az isteni tökéletességhez.

Bibliai idézetek: Máté VI, 12. 14—15. Jak. IV, 7. Ján. I, 3. VIII, 7. Márk I, 4—5. Zsolt CXLV, 8. Tit. III, 5. Csel. II, 38. Luk. IX, 56. III, 3—9. VI, 31. Ján. VIII, 11. 1 Kor. III, 23. VI, 17.

6. Hisszük az örök életet. Azt az új eget és új földet, amelyben lakozik az igazság. Azt a magasabb rendű, tisztult és átszellemült életet, amelyre ez a mulandó földi világ csak előkészület. Ebben az időn és téren felülemelkedő életben eltűnnek a földi világnak bántó fonákságai, jóvátetnek annak igazságtalanságai: akik vetnek könnyhullatással, ott aratnak nagy örömmel. Erre az életre utal bennünket a mi urunk Jézus Krisztusnak dicsőségesen megfutott földi pályája, amelynek utolsó stációja a kereszten minden hívő keresztényre nézve azt jelenti, hogy az igazi út csak a síron túl kezdődik. A „Consummantum est“ (elvégeztetett) nem a megörlő, a megsemmisítő véget jelenti, hanem egy újabb, egy dicsőbb lét kezdetét. Ha ő velem halunk meg, vele fel is támadunk: „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletesek.“ Az örökélet ígérete — ítélet és megnyugtatás, vigasztalás és lelki erő a hívő léleknek minden időben. Sokkal bizonyosabb, élő valóság, mint a percznek és párának tovatűnő árnyék élete.

Bibliai idézetek: 2. Pét. III. 13—14. Zsid. XIII. 14. Csel. I. 11. II. 28. 2. Kor. V. 1. 19. Zsolt. 126. V. Thess IV. 16. Máté V. 48. Ján. XV. 25. 1. Kor. XV. 42—44. XIII. 12. 2. Kor. V. 2—8. Ézs. 40. 6. 7.

J. M.

KÜLFÖLDI ROVAT.

Az utóbbi évek eseményei a magyar unitárius egyházközségeket angol és főképen amerikai testvéreikkel messze kiható, történelmi fontosságú kapcsolatba hozták. Amerikai és angol barátaink rokoni szeretete ugyan eddig sem volt ismeretlen előttünk. Számítalan kifejezést nyert ez abban a nagy érdeklődésben, mellyel egyházi életünket állandóan kísérték s nagyobb fontosságú ünnepélyeinken nem egyszer számosan részt vettek s ittlétükkel nekünk önbizalmat s bátorítást adtak. Áldozatkészségükről beszélnek azok a nagy alapítványok, melyekkel fiaink és leányaink külföldön való tanulását lehetővé tették. Maga a budapesti templom és még sok más magyar unitárius intézmény.

Ez a testvéri szeretet az utóbbi években valószínűleg könnyekig megható tettekben nyert kifejezést. 1919 őszén, mikor a magyar unitárius egyházra reászakadt a háború következményének minden terhe a Britt és Külföldi Unitárius Társulat Rev. W. H. Drummond személyében elküldötte képviselőjét, hogy általa nekünk bátorítást nyújtson s egyszersmind a magyar unitáriusok helyzetéről tájékoztatást nyerjen. Rev. W. H. Drummond volt az első ember, aki áttörte azokat a falakat, melyek minket a külvilágtól mesterségesen elválasztottak s hírül hozta, hogy e nagy világban nemcsak rosszakaróink, hanem jóindulatu, velünk érző, áldozatra kész barátaink is vannak.

Nemsokára Amerikába is átment, hogy ottani testvéreink előtt is elmondja szomorú tapasztalatait s megszólaltassa a magyar unitáriusok fájdalmát. A hirre, mit magával vitt, egyszerre New-Yorktól San Franciscoig, Canadától le Mexicoig az egész

amerikai unitárius társadalom szíve részvétre és áldozatra dobbant. Csakhamar, 1920 márciusában Rev. Sydney B. Snow, Rev. Joel H. Metcalf és Mr. Edward B. Witte az Amerikai Unitárius Társulat képviselőitében egyenesen Kolozsvárra mentek. Látogatásukból a kétségbeesés szélén álló unitáriusok nemcsak bátorítást és önbizalmat merítettek, hanem válságos anyagi helyzetükben enyhülést. Három havi tartózkodásuk alatt, mint a szeretet apostolai bejárták Erdély városkáját és falvait. E napok nem csupán az unitárius, de az erdélyi magyar társadalom örömnappjai voltak. Látogatásuk az egész magyarság számára mindig emlékezetes marad. Megbízatásuk szerint tapasztalataikról illetékes helyeken több alkalommal jelentést tettek. Munkájuknak több szempontból messze kiható fontosságát méltányolni, most nem tartozik e helyre.

Erdélyben való tartózkodásuk alatt nyert e sorok írója meghívást Angolországba és Amerikába, hogy ott nyilvános szereplésekkel és személyi érintkezésekkel is még szorosabbá tegye a kapcsolatot az amerikai, angol és a magyar egyházak között. Azt a megható jóindulatot és meleg szeretetet, mellyel az általa képviselt ügyet fogadták az Atlanti tenger mindkét partján, — leírni lehetetlen. Intézményesen testet öltött a testvériség csodás gondolata. Minden erdélyi magyar egyházközség testvért nyert egy amerikai egyházközségben, intézményesen megvalósítva azt a gondolatot, hogy a két egyházközség tulajdonképpen nem kettő, hanem a világ két távoli pontján — egy közös intézmény. Épen ezért kölcsönös együttműködéssel kell szolgálniuk céljukat és összes érdekeiket. A testvériség gondolatának további intézményes kimélyítése s az együttműködés programmszerű szervezése, mely egyházunk történelmében forduló pontot jelent, — ma legkedvesebb feladatunk közé tartozik.

A közös munkáról s a testvéri szeretet csodás megnyilatkozásairól e lap hasábjain időről-időre hírt adunk. E helyen most csak annyit jelentünk, hogy az Amerikai Unitárius Társulat a Britt és Külföldi Unitárius Társulattal egyetértőleg ismét egy négy tagú bizottságot küld a magyar egyházközségek meglátogatására, hogy a testvéri szálak még szorosabbra fűződjenek. A bizottság tagjai részt fognak venni a f. évi július 30—31-én Kolozsváron tartandó zsinaton. Hazatérőben a budapesti unitárius testvéreket is meg fogják látogatni augusztus első hetében.

Nőszövetség.

F. évi április elején megalakult Budapesten a Magyar Unitárius Nők Szövetsége. Szövetségünk célja: a testvériesség ápolása és emberbaráti, jótékony munkálkodás.

A nőszövetség, tehetségéhez mérten, felkarolja, mindazokat, akik anyagi vagy lelki gondjaikban bizalommal hozzá fordulnak. Hetenkint egyszer, csütörtök délután 4—6-ig, az egyházközség

lelkészi hivatalában (V. Koháry-u. 4.) ügyeletes szolgálatot tart. Ezalatt minden unitárius testvér előadhatja kérelmét vagy panaszát.

A nőszövetség egyelőre tőkével nem rendelkezik. Anyagi segély csak tagoktól befolyó önkéntes adakozások útján tud nyújtani. Ezért hangsúlyozni kívánja, hogy anyagi támogatást csak rendkívül súlyos esetekben, és akkor is csak csekély mérvben nyújthat a hozzá fordulóknak. Ellenben tanácsos, útbaigazítással, lelki vigasztalással szívesen szolgál az unitárius hiveknek.

A nőszövetség egyébként ezt a működését már meg is kezdte. Minden hó utolsó csütörtökjén este 6 órakor tartja rendes gyűlését, amikor a szövetségi ügyek tárgyalásán kívül ismeretterjesztő szakelőadás is szokott lenni. Utóbbi gyűlésen, f. é. május hó 18-án, Dr. Nyiredy Jenő tanár, tartott igen tanulságos előadást, amely az élelmiszerek hamisításáról, s más érdekes vegyszeti dolgokról nyújtott tájékoztatást a hallgatóságnak.

Áldozócsütörtökön rendezte a szövetség első gyermekdelutánját a Deák-téri evang. iskolák disztermében. Körülbelül 200 gyermek élvezte a mulattató előadást és az unitárius családok bőkezű adományaiból előállított uzsonnát.

A szövetség azzal a kérelemmel fordul minden unitárius nőhöz, hogy lépjen be a Magyar Unitárius Nőszövetségbe.

Tömrüljünk, hogy megvalósíthassuk magasatos eszméinket és áldásos működést fejthessünk ki!
Budapesten, 1922 június 4-én.

Testvéri üdvözlettel:

A Magyar Unitárius Nők
Szövetsége.

Egyesületünk gondolatáról.

Írta: Perczelné Kozma Flóra.

Talán nem lesz egészen érdektelen, ha ujságunk első számában egy rövid eszmefuttatást közlök unitárius egyesületünk: a budapesti *Dávid Ferenc Egyesület* alap gondolatáról.

Ismét egy egyesület — rémüldöztek 20 év előtt az egyletektől irtózó emberek, midőn budapesti egyházunk is szerényen és csendesen megalapította, a kolozsvári testvér egyesület mintájára, társulatunkat.

Mert mit is lehet várni egy új egyesülettől?! Hiszen a már meglevő száz és száz társulat végleg kimerítette az emberek összes jótékonyági, vallási és tudományos hajlamainak megnyilvánulását! Mi újat hozhatna még fővárosunkra egy újabb alakulat?

És mégis, ez a mi szerény kis egyesületünk, kibontva Dávid Ferenc zászlaját, egy olyan eszmét fejtett ki és vitt erejéhez mérten gyakorlatba, melyről igen sokat és folyton beszélnek az emberek,

de jól megvalósítva, Istennek tetszően és krisztusi programmal gyakorlatba vive, alig tudjuk valahol felfedezni.

Ez a *testvériség* eszméje.

A mi kis egyesületünk, *Ferencz József*, krisztusi lelkü püspökünk védnöksége és boldog emlékü *Ürmössy Miklós*, első elnökünk lelkes vezetése mellett a különböző felekezetű előadók és a különböző rangu, sorsu és felekezetű hallgatók gyülekezetévé avatta egyleti üléseink alkalmával unitárius templomunkat.

Tehát egyesületünknek nemcsak az unitarizmus hirdetése, nagyobb körben való ismertetése és a későbbi jótékony munka volt a célja, hanem a krisztusi *együttérzésnek és együttműködésnek* az ápolása is. A program mindenestre új és eredeti volt!

A meghívott egyházi előkelőségek meleg szívvél nagy megértéssel jöttek templomunkba, hogy lelkük és tudásuk legjavát adják. A hallgató közönség felekezet és osztálykülönbség nélkül tódult az imádsággal és egyházi zenével egybekötött előadásokra. De hogy micsoda *előérzet* működhetett ebben a mi nagy lelkesedéssel megkezdett kis szeretetvendégségeinkben — azt csak most vehetjük igazán észre, midőn belátjuk, hogy a nagyvilágban és nemzetünk életében uralkodó meg nem értés, az érzelmeknek elkülönítése hozta szegény hazánkra ezt a végzetes szerencsétlenséget!

A világháborút, az erkölcstelen és véres forradalmakat, a mostani torzsalkodást és pártoskodást — mind, mind ennek az ősi elfogultságnak köszönhetjük.

Igaz, hogy a mi szegény kis egyesületünk és a hozzá hasonló keresztény törekvések a bemutatott jó példaadáson kívül nem sok eredményt értek el. De hát mégis csak megható dolog, hogy Dávid Ferenc Egyesületünk már 20 évvel ezelőtt — az ő kis munkakörében — *épen azt a mulasztást* próbálta erejéhez mérten pótolgatni, ami a későbbi kornak oly nagy veszedelmére szolgált!

Ha végig nézünk az utóbbi évek rémségein, nemzeti bukásunkon, nemcsak külső, de belső épységünk a lelkek összhangjának tönkremenésén: és ha a keresztény felekezetek között lappangó széthuzást aggodó lélekkel észleljük — még nagyobb megilletődéssel gondolunk a múlt század unitárius prófétájára, Channingre, ki mintha *első futárként*, küldetést kapott volna, mintha megálmódott látomások hatása alatt óvólag emelné fel kezét és figyelmeztető hangon kiáltana mifelénk az ő *láthatatlan egyházából*:

„Egy test és egy lélek vagytok! Krisztusnak egy, nem több egyháza van. A krisztusi lelkü, a krisztusi életű emberek mindnyájan egy közönséget alkotnak. Legyenek bár szétszakadozva, elkülönözve, megoszolva: egy főhöz való tartozásukban, egy hit és szellem osztályosságában egy oly egyesítő elvet birnak, amely jóllehet most nem méltányoltatik eléggé, de soha meg nem semmisülhet és amely végre is minden igaz hívőt feloldhatatlanul egygyé fog forrasztani. A krisztusi hitnek, mint a szeretet vallásának természete hozza magával, hogy akik azt elfogadják egy társaságot formáljanak . . .“

Channing szózatában benne van minden! A világbéke, a nemzetek nagyra növekedése, békés fejlődése és az eszményi kereszténység.

Ugyanezt fejezi ki Krisztus Urunk a következő rövid és egyszerű mondattal: „Arról ismernek meg, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szerelitek“. Tehát nem ez, vagy az a hitcikk, nem ez, vagy a szertartás, hanem — „ha egymást szerelitek . . .“

Miután itt-ott még ma is erős tiltakozást halunk az általános keresztény fogalom előtérbe hozása ellen, nem tudom megállni, hogy még egy meggyőződésemet le ne irjam.

Ez az egybefoglaló szeretet, mely felekezeti különbség nélkül egy táborba és egy munkára tömöríti Jézus tanítványait — már természeténél fogva sem lehet valamely világias, lágymeleg, semmitmondó és az egyházak erkölcsi erejét veszélyeztető, pajtáskodó szeretet, hanem kölcsönös jó példaadás, kölcsönös erkölcs nemesítés, kölcsönös gyámolítás és a hitben való megerősödés biztos fokmérője.

Ez a szeretet a hazáért és az egész emberiségért buzgó lelkiismeretnek a megnyilatkozása, feltámadásunk egyetlen reménye.

Csak ez a békés munkás szeretet képviselheti a tanítványiség eszményét, melyet Krisztus Urunk így fejez ki: „ha egymást szerelitek . . .“

Ilyen értelemben hirdették unitárius prófétáink az egyetemes szeretetet, az egyetemes egyházat. Ilyen értelemben tártuk ki 20 év előtt mi is templomunk kapuját és szívünk érzelmeit felebarátaink előtt, és Isten segítségével, a mi Urunk Jézus támogatásával, ily értelemben kívánunk ezentúl is magyar hazánk feltámadásáért és Isten országának eljöveteleért tovább dolgozni.

Az „Unitárius Értesítő“ minden unitárius ember asztalán ott legyen!

Déva vára.

Óriás határkö kelet s nyugat között,
Melyet annyi könnyű, annyi vér öntözött,
Állsz még, oh dicső vár, komor fenségében,
Késő utód előtt hálás kegyeletben.

Ormaidon pihen tépett vándor felhő,
Bokraiddal játszik nyájas esti szellő;
Csillagok kigyulnak, hold világa dereng,
Lelkem is édes-bus multadon elmereng.

Titán kéz emelt ki anyaföld méhéből
Ködös régiségben, ahová nem ér föl
Merész röptű szárnyán mosolygó képzelet . . .
„Csak az Urnak lelke honolt a mély felett“

Állasz, oh dicső vár, te élő pyramid!
Nem visszahangozza bár szolgák siralmaid
Borongó kebeled, — neked is van gyászod:
Ide börtönözték a hilszabadságot.

Még alig pirkadott lelkünkben a hajnal,
Még alig csendült fel ajkunkon tavasz-dal,
Még alig ringatá képed Maros árja,
S mentén alig gyűjte ibolyát a lányka:

Elhervad a virág, kora dér lepé meg.
Ébresztő danából lőn halotti ének;
Örök élet gyöngyét iszap-homok nyelte;
Ellobbant a láng is, az igazság lelke.

Fejedelmi napunk, az örökkön áldott,
Mindhiába szórt ránk oly pazar világot;
Mindhiába vonzott biboros palástja:
Mihelyt lehanyatlék, megingott a bástya.

Zászlótartó maradt a hit fejedelme,
Az emberiségért szent tusára kelve;
Száz csatában edzett, szép magyar próféta,
Ajkan-szívén: „a hit Isten ajándéka“!

Láttad, oh dicső vár, a nagyszerű mámor,
Zugó szélben hallád a riadó tábor:
„Rajta! főlebb-főlebb!“ — a zászlós így kiált —
S megirigyelted a kincses város fiát.

Öröm tüzek gyulltak hét büszke bérz fokán,
Viaskodott velök sokáig az orkán.
Fujta, tépte, dulta . . . s nem tört meg a varázs:
Oltári lángba csap az eleven parázs.

Kitártad előtte szellős saszéskedet,
Szent falaid közé a harczból érkezett,
S röpült sasként tovább izzó lelke álma:
Meghozza gyümölcsét vértanu halála . . .

Mohlepte határkő mult s jövendő között,
Melyet annyi könnyű, annyi vér öntözött,
Állj még, oh dicső vár, századokig itten:
Sziklabástyád őrzi az egy igaz Isten.

Józan Miklós.

MEGHIVÓ.

A Dunatiszamenti Unitárius Egyházkör évi rendes közgyűlését 1922. július 2-án, (vasárnap) d. e. 10 órakor tartja Polgárdin (Fehérmegye) az unitárius templomban, a következő tárgysorozattal:

1. Istentisztelet. Imát mond Barabás István, hódmezővásárhelyi lelkész, prédikál Biró Lajos, budapesti lelkész. Énekvezér: Boros Aron, hódmezővásárhelyi tanító. 2. Elnöki megnyitó. 3. Megbízó levelek. 4. Megalakulás. 5. Felsőbb rendeletek és törvények. 6. Esperesi jelentés. 7. Tanügyi jelentés. 8. Egyházi államsegély. 9. Kérvények. 10. Zsinati Főtanács: 1922. július 30—31. Kolozsvárt. 11. Egyházköri képviselők választása 3 évre (1923—25). 12. Jogviszonyunk az erdélyi Anyaegyházzal. 13. Csonkamagyarország körzeti beosztása. 14. Felsőház reformja: U. E. képviselők. 15. Indítványok (írásban előre). 16. Jövő közgyűlés helye és ideje: Füzesgyarmat, 1923 június hó.

Délben közebed. Jelentkezni kell idejében a lelkészi hivatalnál — Polgárdin. Vonat indul: Budapest keleti p. u. 15'20.

Budapest, 1922. június 9.

dr. Hajós Béla s. k.
köri f. gondnok

Józan Miklós s. k.
esperes-püspöki vicarius

HIREK.

FELHIVÁS. Szeretettel kérjük a fővárosban és a vidéken lakó hiveinket, hogy személyesen, vagy írásban vétessék fel magukat és családjuknak unitárius vallásu tagjait Budapesten az egyházi nyilvántartásba. Mindenki fizessen önkénytelen megajánlott évi járulékot az egyházi pénztárba. S erre buzdítsa ismerőseit is.

Tisztelettel
a GONDNOKSÁG.

Lapunk első számában hitrokoni szives üdvözlötünket küldjük összes hiveinknek szerte a hazában s imádságos érzésünket azoknak a kedves testvéreinknek, akik túl a Királyhágón laknak. Lapunk előfizetési ára nem sok. Legyen ott minden unitárius család asztalán, a biblia mellett. Munkatársainkat kérjük, támogassák lapunkat önálló cikkekkel. Közérdekű híreket bárkitől köszönettel fogadunk. Hadd legyen a mi lapunk összekötő kapocs szétszort hiveink között! — Isten nevében kezdem el . . .

Nemzetgyűlésünket június hó 16-ára hivta egybe a kormányzó ur. Ebből az alkalomból összekulcsolt kézzel kérjük a magyarok Istenét, áldja meg az újonnan megválasztott honatyák egyetértő, békés, hasznos munkáját — az Ő áldásával!

Főrendiházi törvénytervezetbe — mint örömmel értesülünk — történelmi jogainál fogva, az unitárius egyház képviselők is be van véve. A jövendő felsőházban tehát ott lesz egyik, hivatalában idősebb elnökünk, mint annak idején id. Dániel Gábor báró főgondnok s utána Ferenc József püspök.

Angol és Amerikai unitárius testvéreink mostanában tartották Londonban és Bostonban évi rendes nagygyűlésüket. A fontosabb ügyekről jövő számunk hoz részletes tudósítást.

Áldozócsütörtökön megható ünnepélyes Istentisztelet keretében 10 ifju és 16 leány confirmált. Az Istentisztelet alatt énekelt Ürmössy Nelli, hegedűn játszott Nagy Ilonka. Az ünnepély végén Botár János kebli tanácsos üdvözölte és fogadta be az Egyház kebelébe az ifjakat.

Polgárdin f. évi május 25-én Bartók Géza lelkészt iktatta be az esperes helyett — dr. Csiki Gábor. Az ünnepélyes beiktatáson a nagyszámu közönség soraiban ott volt a községi képviselő-testület és a különféle felekezetek kiküldöttei is részt vettek.

A budapesti unitárius tanulók vallásvizsgái e hó folyamán lesznek. 18-án d. u. 4 órakor az elemi iskolások, 25-én d. u. 4 órakor a középiskolások vizsgáznak a templomban. Érdeklődőket szívesen látunk.

Budapesti Egyházközségünk Kebli-Tanácsa folyó hó 11-én gyűlést tartott, melyen a folyó ügyeket s a bizottságok által előkészített ügyeket tárgyalta, azonkívül megválasztotta kiküldötteit a július 2-iki köri közgyűlésre és a július 31—31-iki zsinati főtanácsra Józan Miklós püspöki vicarius Létay Árpád és Beke Mózes kebli tanácsosok személyében.

Dr. Ravasz László református püspök szerencsésen hazaérkezett skóciai hivatalos utjáról, melyen nemzetünknek és a protestantizmusnak hasznos szolgálatot tett és nagy rokonszenvet ébresztett a magyar ügy iránt.

Szegeden május hó 7-én alakult meg a filia (leány egyházközség), ünnepélyes Istentisztelet és urvacora osztás keretében; erre a célra református testvéreink engedték át szívesen templomukat. Az ünnepélyen jelen volt Józan Miklós püspöki vicarius, Barabás István hódmezővásárhelyi lelkész és Csiki Gábor dr. Az ősszel Szolnokon is megalakul a filia.

Május 8—12-ig esperesi vizsgálatot tartott Józan esperes az alföldi egyházközségekben: Hódmezővásárhelyen Füzesgyarmaton, Dévaványán és Orosházán. 28-án pedig Polgárdiban.

Debrecenben a leányegyházközségnek mult év őszén történt megalakulását az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyta.

Angol vendégeink fogadására a Kebli Tanács egy 18 tagu bizottságot küldött ki, akik június 29-én (csütörtökön) d. u. 5 órakor a templomban fogják megállapítani az augusztus elején tervezett testvéri találkozó részleteit. A bizottság tagjai: dr. Gothárd Zs., Dimény M., Józán M., Kovács J., Biró L., dr. Csiki G., dr. Barabási I., dr. Ürmössy Gy., dr. Molnár J., dr. Nyiredy Jenő és Géza, dr. Kozma J., Tiboldi J., özv. Perczel Ferencné, özv. Fábry Edéné, Ráduly Jánosné, Tompa Márta és Péterfy Mária.

Kopenhágában augusztus 6-án nyílik meg egy nemzetközi konferencia, melyen keresztény egyházak képviselői a világ minden részéből megjelennek. Céljuk: a béke műveinek állandósítása az egyházaknak evangéliumi szellemben való testvéries együttműködése és lelkes missiója útján. A konferencia elnöke a canterbury érsek, az anglikán egyház legfőbb papja, akit erre a tisztségre Beatenbergben (Svájc), 1920. nyarán választottak meg. Már akkor igen fontos határozatokat hoztak a lefegyverezés, a nemzeti és vallási kisebbségek jogainak védelme s más általános érdekű dolgokban. Ezen nyomán Sir Dickinson, a konferencia titkára, beutazta Közép-Europát, kivált az ugynevezett utódállamokat. Budapesten is megfordult. És a mozgalom hivatalos lapjában, a „Goodwill”-ben beszámolt a köruton szerzett tapasztalatairól. Erre — ami a régi magyar iskolázás kérdését illeti — még visszatérünk. Most nem akarunk vitába bocsátkozni. Csak azt jegyezzük meg, hogy a mozgalomnak sikerét inkább biztosítva látnók, hogyha nem csupán a gör. keleti orthodox egyházak támogatnák az ügyet tömeges megjelenésükkel, hanem a római katolikus egyház is. Ez utóbbi azonban még nem nyilatkozott. Vagy hallgatással mellőzi az egész mozgalmat; vagy pedig a maga hatáskörében különálló akciót indít. Pedig — úgy érezzük — ebbe az „egy akolba” már mindnyájan elférnénk és jól éreznők magunkat. A magyar protestáns egyház képviselteti magát Kopenhágában előkelő munkásai által.

Leidenben (Hollandia) augusztus 29—31. napjain nemzetközi vallásos kongresszus lesz, amelyen a haladó egyházak képviselői vesznek részt. Papok, tanárok és világiak, akik röviden ismertetni fogják a hazájukban észlelt szabadelvű vallási mozgalmakat. Ezenkívül foglalkozik a kongresszus az európai ifjusági mozgalmakkal. A modern társadalom erkölcsi alapjáról Prof. Heering fogja bevezetni a vitát. A kongresszus érdekkörébe óhajtja vonni mindazokat, akik barátai a felvilágosult hitnek, és a tisztult erkölcsi felfogásnak. Hivatalos nyelve: angol, francia és német. Az unitárius egyházat dr. Csiki Gábor és Józán Miklós fogják képviselni.

Kérés. A Lelkészi Hivatal felkéri mindazokat, akik az „Unitárius Értesítő” előfizetői óhajtanak lenni, hogy ezt a szándékukat azonnal jelentsék be. Az előfizetési díjat (egy évre 100 Kor.) a Lelkészi Hivatal címére (Budapest, V. Koháry-u. 4)

kell küldeni. Lelkészi atyánkfiait, vidéki kebli tanácsosainkat, valamint minden unitárius testvérünket pedig kérjük, hogy városukban illetve községeikben lapunkat ismerőseik és hitrokonaink körében terjesszék, s buzdítsák őket, hogy anyagi és szellemi erejükkel segítsenek a közös munkában.

Kéziratokat legkésőbb minden hó 5-ére kérlünk.

KÖNYVEK.

Az unitárius egyház szervezete. (Összeállította dr. Tóth György v. kir. ítélőtáblai bíró. Kolozsvár, 216 l. 8°.) Az unitárius egyházra nézve nagyjelentőségű munka indult meg: négykötetes sorozatban meg fog jelenni az egyház szervezeti és fegyelmi törvényeinek és az erre vonatkozó joganyagának (1694—1900) teljes gyűjteménye. A munka első kötete most jelent meg és tartalmazza az egyház szervezetére vonatkozó törvényeket és rendeleteket. Öt törvény van közölve: a szervezeti törvény, az istentisztelet tartásáról, a kanonikus kérdésekről, a belső emberek választásáról, ezek változása alkalmával a javadalom megosztásáról szóló törvények. A szerző e könyvvel nemcsak belső embereinknek akart segítségére lenni, hanem célja volt, hogy az egyház tagjainak érdeklődését is az egyház ügyei iránt felkeltse. A könyvet figyelmébe ajánljuk vallásközönségünknek és az érdeklődőknek. Kapható a lelkeszi hivatalban, (Budapest, V. Koháry-u. 4. II.) Ára 200 kor.

Az Unitárius Egyház Rendszabályai (1626—1550). Összeállította dr. Tóth György Kolozsvár, 228 l. 8°. Ára 50 lei, 300 kor. A fentebb említett gyűjtemény harmadik kötete e munka. Tartalmazza a Radeczky püspök által 1626-ban kibocsátott Egyházi Rendtartást (Disciplina Ecclesiastica Radeciana), a dési egyezkedést (Complatio Desiana), az Almási püspök által 1694-ben átnézett és kibővített Rendtartást (Disciplina Eccl. Almasiana) latin és magyar nyelven. Az újabb időkben tartalmazza az 1851-ben megjelent Egyházi Igazgatási Rendszert és az 1873-ban megjelent Egyházközségek Szervezeti Szabályzatát.

A könyvből kitetszik, hogy milyen mély gyökerei vannak az unitárius egyházi igazgatásnak a múltban. Megismerhető belőle az egyházi kormányzás elveinek történeti fejlődése, az a mély bölcsesség, amely az egyházat közel négy századon keresztül megővta és felvirágoztatta. A munka kiválóan alkalmas arra, hogy az egyházi élet öntudatosságát a megszentelt múlt erejével élessze és mélyítse. Ajánljuk belső embereinknek, az érdeklődőknek és az egyházközségi előljáróknak.

Ürmössy József homoródszentpáli lelkesztünknek az utóbbi időben 2 könyve jelent meg. Ezeket részletesen jövő számunkban ismertetjük.

A kiadásért felelős: BIRÓ LAJOS.

„STUDIUM“

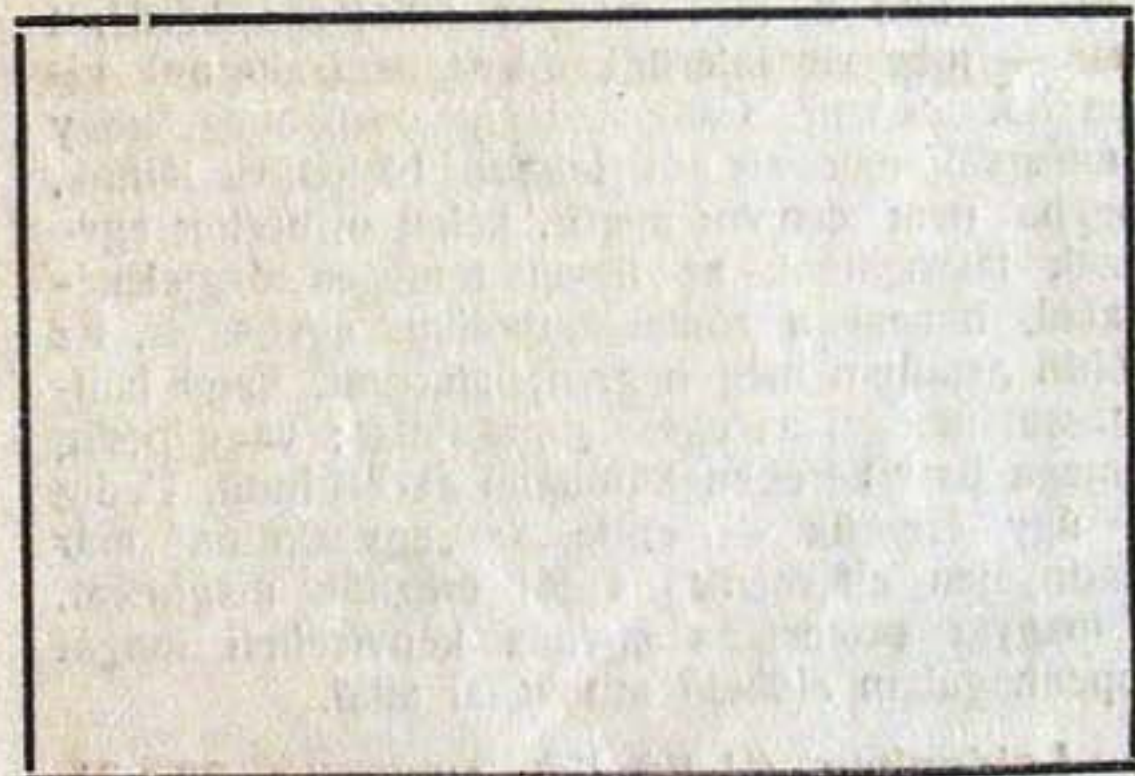
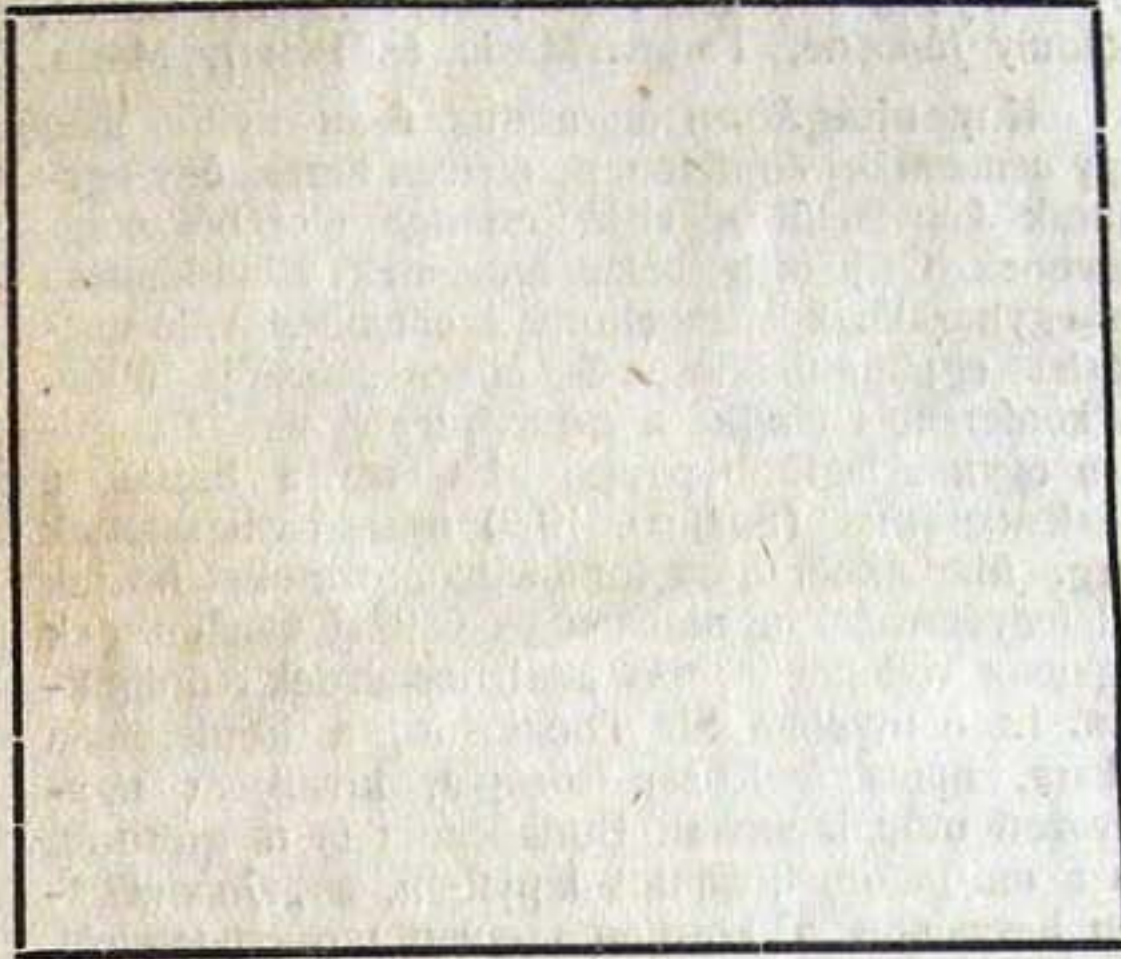
KÖNYVESBOLT
BUDAPEST, IV.
MUZEUM-KÖRUT 21

Telefon:
186-87

Nagyrészt erdélyiekből
alakult új vállalat

Telefon:
186-87

Szakmunkák, szépirodalmi, egyházi és egyetemi tankönyvek raktára. Beszerez és szállít minden kapható külföldi és belföldi könyvet és folyóiratot. Vidéki megrendeléseket gyorsan és gondosan elintéz.

HIRDETÉSEKET

FELVESZ A
KIADÓHIVATAL

I. C
BUD
Minc
az u
óta
jár
itt
me
rin
a
m
ké
or
A
ar
ny
d
le
S
b
m
já
a
m
ve
v